

صورتجلسه اولین جلسه کمیسیون صادرات در 1400

چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم های صادراتی در استان / صندوق ضمانت صادرات پای کار باشد

دبیرخانه کمیسیون های مشورتی و تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صورت جلسه کمیسیون صادرات و مدیریت واردات

شماره جلسه: 1 تاریخ: 21/02/1400 محل نشست: اتاق بازرگانی تبریز
ساعت شروع: 9:00 ساعت اختتام: 11:00

دستور جلسه:

تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی و مسائل اولویت دار کمیسیون در سال جاری
عارضه یابی کنسرسیوم های صادراتی و چرایی عدم تشکیل آن ها

اسامی حاضرین: مطابق لیست پیوستی

اهم موارد مطروحه:

بسمه تعالی

اولین جلسه کمیسیون صادرات و مدیریت واردات اتاق بازرگانی در سال 1400 در روز سه شنبه مورخ 1400/2/21 با حضور اعضای کمیسیون و با دستور جلسه تعیین سیاست ها، اهداف، خط مشی و برنامه ریزی و مسائل اولویت دار کمیسیون در سال جاری و عارضه یابی کنسرسیوم های صادراتی و چرایی عدم تشکیل آن ها در استان در محل اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد. در ابتدای جلسه، سید یوسف حسینی، رئیس کمیسیون با تشکر از حضور اعضای کمیسیون در جلسه، اظهار نمود: گزارشی از عملکرد کمیسیون در دوره جاری آماده شده و تقدیم اعضای کمیسیون می گردد تا نظرات خود را در جهت بهبود عملکرد آن ارائه دهند. سید یوسف حسینی با اشاره به این نکته که آنچه در کمیسیون ها پیگیری می شود تابع جایگاه مشورتی اتاق بوده و نیاز به همکاری ذی نفعان دیگری مانند دولت دارد با انتقاد از برخی حرکت ها و فعالیت های جزیره ای در مجموعه های دولتی گفت: دولت باید نقش نظارتی خود را حفظ کرده و راه را برای فعالیت بخش خصوصی هموار کند، وی با توجه موضوع جلسه در مورد عارضه یابی و چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم صادراتی در استان از حاضرین خواست در این ارتباط نقطه نظرات خود را مطرح نمایند.

علی شاهد بهروز، دبیر کمیسیون و همچنین دبیر میز استانی عراق با اشاره به اینکه از سال 94 که میزهای کالایی استانی تشکیل شد بحث تشکیل کنسرسیوم های صادراتی توسط این میزها هم پیگیری شده است و در ادامه اظهار نمود: از لحاظ حقوقی در تعریف کنسرسیوم مشکل داریم، در جهان امروز، شرکت های بزرگ چند ملیتی تشکیل می گردند سرمایه گذار شرکت در یک نقطه دنیا و مجری و مدیران شرکت در نقاط دیگر دنیا فعالیت می کنند مدیریت مالی و مدیریت حقوقی دو مقوله جدا از هم هستند که در اداره کنسرسیوم ها باید مورد توجه قرار گیرند. در کنار کنسرسیوم صادراتی می توانیم دیپارتمان صادراتی را هم تشکیل دهیم که در جلسات آتی در این خصوص بحث خواهیم کرد.

ناصر انزلیچی، دبیر میز استانی سوریه و مدیر شرکت مدیریت صادرات در خصوص چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم صادراتی در استان و کشور اظهار نمود: موضوع تشکیل کنسرسیوم دارای یک سابقه 10 ساله در کشور و استان است. چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم های صادراتی در کشور مربوط به 4 علت اساسی است:

- بحث پرداخت مالیات مضاعفی که به خاطر شخصیت حقوقی مستقل کنسرسیوم و همچنین شرکت هایی که شاکله کنسرسیوم را تشکیل می دهند باید پرداخت شوند.
- بحث فرهنگ تجاری و عدم تمایل شرکت های کوچک به زیر چتر قرار گرفتن در ذیل شرکت های بزرگ
- بحث مالکیت معنوی و برندینگ
- نبود نیروی انسانی متخصص و لزوم تربیت متخصصین صادرات

که در این خصوص باید برنامه استراتژیک تنظیم بکنیم و چالش ها و رفع آن ها را دقیق مطالعه نماییم. عبدالاحد فرج زاده نائب رئیس کمیسیون و نماینده صندوق ضمانت صادرات ایران در استان در ارتباط با بحث کنسرسیوم های صادراتی به این نکته اشاره نمود که با توجه به سابقه موجود تجربه موفقی نبوده و به جای توجه به امر راه اندازی این کنسرسیوم ها باید به شرکت های با زمینه کاری مدیریت صادرات بها داد و با کمک این شرکت ها و حمایت اتاق برنامه ریزی

کرد که چگونه می توان به رشد ده درصدی آمار صادرات در استان طی سال کمک کرد. وی همچنین به ضرورت اطلاع رسانی صحیح خدمات صندوق ضمانت جهت قرار گرفتن در کنار صادرکنندگان در استان از طریق تشکل هایی مثل اتاق تأکید کرد.

حسن صدیقی، فعال بخش معدن و عضو کمیسیون در مورد حمایت های صندوق ضمانت صادرات از جمله پوشش ریسک های صادراتی مطالبی ایراد و خواستار بررسی چرایی عدم بهره مندی و انتفاع تجار استان از این پوشش ها شد. وی همچنین با اشاره به مشوق های سازمان توسعه تجارت از جمله کمک هزینه های شرکت در نمایشگاه ها و بازاریابی در کشورهای خارجی، در این خصوص نیز خواستار بررسی علل عدم انتفاع تجار استان در این خصوص شد. صدیقی، خواستار الگو گرفتن از یک کشور موفق در زمینه صادرات (به عنوان نمونه: مالزی، ترکیه، سنگاپور و ...) و مطالعه سازوکارهای اجرایی این کشورها جهت نیل به استانداردهای حاکم در روندهای حمایتی این کشورها از صادرکننده شد و پیشنهاد نمود به فردی در کمیسیون مسئولیت این مطالعه داده شود و دبیرخانه مجزایی نیز برای این امر در نظر گرفته شود تا با جمع آوری بانک اطلاعاتی از صادرکنندگان، شناخت موانع قانونی و ... پیشنهادها و برنامه های لازم را در جهت بهبود مستمر صادرات کشور ارائه دهد.

رحیمی، رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد استان با اشاره به اینکه صنعت فولاد (به جز نفت و پتروشیمی که دولتی است) پس از صنعت شیرینی و شکلات، هم از لحاظ حجم و هم از لحاظ ارزش، دومین رتبه را در صادرات و ارزآوری استان دارد اظهار نمود: واحدهای فولادی استان از لحاظ تعداد، 24 درصد واحدهای فولادی کشور، از لحاظ تولید، 15 درصد تولید فولاد کشور و از لحاظ صادرات، 8 درصد صادرات فولاد کشور را در دست دارند.

رحیمی در خصوص دستور اول جلسه که مرتبط با تعیین خط مشی و سیاست های کمیسیون است، اظهار نمود: تعیین خط مشی و سیاست ها زمانی مقدور خواهد بود که شرایط {کسب و کار و محیط مقرراتی کشور} به صورت پایدار باشد و یک واحد تولیدی بتواند برنامه ریزی 3 ساله، 5 ساله یا حتی 10 ساله داشته باشد. طی سال های 97 تا 1400 در حوزه صنعت فولاد بالغ بر 35 بخشنامه صادر شده و تا تولیدکننده بخواد خود را با شرایط تطبیق دهد مشکل دیگری ناشی از حاکمیت بخشنامه های جدید به وجود می آید و 15 کشور همسایه ما هرکدام مشکل خاص خود را دارند تا بخواهیم مشکل یک کشور را حل بکنیم یک بخشنامه دیگر صادر و تمام زحمتان را به هدر می دهد.

با شرایط موصوف، تعیین سیاست و خط مشی چقدر می تواند اجرایی باشد خود جای سؤال دارد. تصمیم گیران ما که در رأس امور هستند بین المللی فکر می کنند اما حتی محلی هم عمل نمی کنند. ایده های عجیب و غریبی ارائه می شود اما در اجرا درمانده هستیم.

رحیمی در خصوص مشکلات اختصاصی صنعت فولاد اظهار نمود:

- قیمت جهانی شمش 640 دلار و قیمت جهانی محصولات فولادی حدود 700 دلار است اما نرخ پایه (ارزش گمرکی)، قیمت های 2 سال قبل است و عدم تطابق این ارزش ها در اظهارنامه های صادراتی نیز مانعی دیگر در صادرات محصولات فولادی هست. مکاتبات متعددی در این خصوص داشته ایم اما مشکل، لاینحل باقی مانده است. - مسئله تیک صادراتی توسط وزارت صمت (بارگذاری تعهد ارزی در سامانه وزارت صمت و اطاله آن) هم مشکل دیگری است که واحدهای صادرات گرای فولاد را درگیر نموده و منوط شدن تأیید تعهدنامه بازگشت ارز در سامانه وزارت صمت و اطاله آن موجب معطلی و تأخیر در ارسال محموله های صادراتی شده است.

- با حاکمیت شرایط فعلی دنبال آرمان و آرزو در توسعه صادرات نمی توانیم باشیم و در جهت بهبود و اصلاح چارچوب و بستر موجود باید تلاش بکنیم تصمیم گیران دنبال منافع ملی نیستند.

- علیرغم اینکه گردش مالی صنعت فولاد 950 هزار میلیارد ریال است اما هنوز عرضه و تقاضای (مواد اولیه و محصول نهایی) ساماندهی نشده است. در بحث سنگ آهن علیرغم اینکه قیمت آن در کشور، نصف قیمت جهانی است اما به دلیل انحصار تولید توسط شرکت های دولتی، پس از تولید شمش، این محصول، 15 تا 30 درصد بالاتر از نرخ جهانی به تولیدکننده و نوردکاران عرضه می شود.

- چندین ماه هست که محصولات تولیدی نوردکاران با مارژین 5 درصدی عرضه می شود و استان ما با توجه به اینکه پایه معدنی (سنگ آهن) ندارد مجبوراً از ایران مرکزی باید وارد بکنیم که کرایه و هزینه های سرباز موجب افزایش قیمت تمام شده می شود که با ادامه روند فعلی که واحدها با ظرفیت زیر 40 درصد کار می کنند باید به تعدیل نیرو اقدام بکنند و آتش بیار معرکه در این خصوص بورس کالا است که یک شرکت خصوصی است که با قیمت دستوری به محصولات فولادی موجب زوال این صنعت خواهد شد.

رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد استان با تأکید بر اینکه تنها 10 درصد مشکلات واحدهای فولاد، استانی و 90 درصد مشکلات در سطح ملی و فراگیر هست از مشکلات استانی این صنعت به: حمل و نقل، ترانزیت، رعایت نظامات استاندارد که مؤثر در حفظ بازارهای هدف است اشاره و از مشکلات در سطح ملی به مسئله استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرات اشاره و اظهار نمود: واحدهای فولادی استان در سال 98، حدود 1200 میلیارد ریال از امور مالیاتی طلب استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرات را داشتند که در آن مقطع می توانستند با آن مبلغ، ثمان نیاز خود به شمش (40 هزار تن شمش) را وارد بکنند اما به دلیل عدم استرداد به موقع و افزایش 3 برابری قیمت شمش در اواسط سال 99، مالیات ارزش افزوده استرداد آن ها تنها توان تأمین یک سوم نیاز شمش آن ها را داشت و منوط نمودن استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرات به ایفای تعهدات ارزی نیز مانع بزرگی در

فعالیت شرکت های فولادی است که هنوز بانک مرکزی قیمت بازگشت ارز 3 ماهه چهارم 99 را مشخص نکرده است.

حسن قالیچه باف وثوقی، عضو کمیسیون، مسئله مهم در عدم تشکیل کنسرسیوم صادراتی را مسئله مالیات ارزش افزوده و عملکرد مضاعف عنوان و اظهار نمود: علاوه بر مشکلات ناشی از قوانین و مقررات، فرهنگ تجاری حاکم بر تجار نیز در این امر دخیل هست و واحدهای کوچک و متوسط حاضر به قرارگرفتن در ذیل واحدهای بزرگ نیستند و فرهنگ کار مشترک هنوز در بین تجار و تولیدکنندگان جا نیفتاده است که در صورت تخصیص بودجه از طرف دولت نیز، این کنسرسیوم تشکیل نخواهد شد. قالیچه باف، صدور بیمه نامه جهت پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز توسط صندوق ضمانت صادرات را ضروری شمرد و اظهار نمود: چون کاهش ارزش پولی کاهش حجم صادرات صادرکننده را به دنبال خواهد داشت لذا ضروری هست رسالت اصلی صندوق که پوشش ریسک است انجام دهد.

انزلیچی، دبیر میز استانی سوریه در خصوص موضوع پوشش ریسک نوسانات ارز توسط صندوق ضمانت صادرات اظهار نمود: صندوق ضمانت صادرات عضو سازمانی به نام اتحادیه بین المللی برن است و موظف هست از قوانین این سازمان تبعیت بکند و طبق قوانین مربوطه موظف نیست که نوسانات نرخ ارز را پوشش دهد و اگر بخواهیم برای پیشنهاد آقای قالیچه باف راهکاری داشته باشیم باید از نهاد بالادستی صندوق ضمانت صادرات ایران و طی جلسات با نهاد بالادستی به راهکاری برسیم. بحری پور، معاون دایره اعتبارات اسنادی بانک ملی نیز در خصوص پوشش ریسک نوسانات ارز اظهار نمود: نوسان نرخ ارز را حتی بیمه های صادراتی نیز پوشش نمی دهند. لازم هست بستر استفاده از پتانسیل بازارهای آتی ارز فراهم شود تا ریسک نوسان ارز برای صادرکنندگان کاهش یابد.

بحری پور در خصوص برنامه کمیسیون جهت توسعه صادرات پیشنهاد نمود: با توجه به اینکه اصلاح و تلطیف مقررات زمانبر می باشد با تعریف چشم انداز کوتاه توسط کمیسیون، گزارش SWOT (ضعف ها، قوت ها، فرصت ها و تهدیدهای صادرات استان) شناسایی و نسبت به شناسایی بازارهای هدف اقدام شود.

محمد کاظمی نژاد کجابدی عضو صادرکننده کمیسیون در ارتباط با بحث چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم به موانع قانونی و دست و پاگیر اشاره نموده و به طور مثال در خصوص بوروکراسی زائد ناشی از سامانه بهین یاب در اخذ تسهیلات اظهار نمود: اگر در سامانه بهین یاب نسبت به ثبت نام دریافت تسهیلات اقدام شود حتی در صورت عدم دریافت تسهیلات، مجدداً امکان ثبت نام را نخواهیم داشت و این محدودیت برای واحدهای تولیدی و صادراتی مشکل آفرین هست.

جعفر محرم پور، مدیر واحد کسب و کار اتاق در ارتباط با موضوع جلسه و بحث چرایی عدم تشکیل کنسرسیوم صادراتی مهم ترین بحث را تعریف درست مسئله داشت و گفت تا ما تعریف درستی از کنسرسیوم صادراتی و تطبیق آن با فرهنگ منطقه نداشته باشیم و آن را با فرهنگ تجاری منطقه چفت نکنیم به نتیجه درست نخواهیم رسید. سؤال مهم این است که چرا طبق آمار مهم ترین بهره بردار کنسرسیوم های صادراتی یعنی کسب و کارهای کوچک و متوسط مستقر در شهرک های صنعتی کشور سهم 6 درصدی از صادرات کشور را دارند اما همین آمار در کره جنوبی 21 درصد، در ایتالیا 57 درصد و در هلند 78 درصد است. چرا ایتالیا مهد کنسرسیوم های صادراتی است؟ از سوی دیگر طبق آمار ما در سال 1397 صادرات استانمان 1 میلیارد و 873 میلیون دلار بوده و در سال 1398 به رقم قابل توجه 3 میلیارد و 154 میلیون دلار رسیده و در سال 99 کرونايي به یک میلیارد و 421 میلیون دلار تنزل کرده است، پایش این اعداد کجا انجام می شود، صحت آمار به چه شکل است و برنامه ما برای مثال افزایش ده درصدی این آمار چیست؟

محرم پور پیشنهاد نمود که پرونده بررسی کنسرسیوم صادراتی مفتوح بماند و کمیته ای کارشناسی در این خصوص تشکیل گردد تا امکان سنجی تشکیل کنسرسیوم های صادراتی و علل عدم تشکیل آن بررسی و به صحن کمیسیون جهت تصمیمات بعدی گزارش شود.

علیزاده، معاون ریالی بانک توسعه صادرات شعبه تبریز نیز خواستار ایجاد جذابیت و توجیه دار بودن خدمات صندوق ضمانت صادرات شد و اظهار نمود: گاه معرفی یک مشتری به صندوق برای او، تخفیف دو درصدی دارد اما در مقابل به میزان چهار درصد، خرج برای صادرکننده دربر خواهد داشت که همین امر میزان رغبت صادرکنندگان را به بهره مندی از خدمات این صندوق کاهش می دهد.

معاون ریالی بانک توسعه صادرات شعبه تبریز با اشاره مشکل بروکراسی زائد در اخذ تسهیلات این بانک (لزوم ثبت نام واحدهای متقاضی در سامانه بهین یاب وزارت صمت و منوط شدن اعطای اعتبار به تأیید این سامانه) را مانع بزرگی در خدمات رسانی این بانک و بهره مندی مشتریان عنوان نمود و با ذکر نمونه هایی که حداقل یک ماه در انتظار تأیید این سامانه هستند مدت زمان یک ماه را در تجارت خارجی با توجه به نوسانات ارز در داخل کشور و لزوم ایفای به موقع تعهدات نسبت به طرف خارجی مهم قلمداد و خواهان پیگیری اتاق تبریز در خصوص رفع این مشکل شد.

معاون ریالی بانک توسعه صادرات شعبه تبریز، عدم ارائه صورت های مالی حسابرسی شده را مانعی در اخذ تسهیلات عنوان و اظهار نمود: واحدهای متقاضی اخذ تسهیلات صادراتی باید اهتمام لازم را در تنظیم به موقع صورت های مالی حسابرسی شده که شناسنامه شرکت است به عمل آورند.

تصمیمات جلسه:

1. مقرر گردید کمیته ای کارشناسی با دستور کار امکان سنجی تشکیل کنسرسیوم های صادراتی و علل عدم تشکیل آن بررسی و به صحن کمیسیون جهت تصمیمات بعدی گزارش شود.
2. با پیگیری دبیرخانه کمیسیون های اتاق بازرگانی تبریز، مکاتبات لازم جهت رفع مشکل بروکراسی زائد در اخذ تسهیلات بانکی برای واحدهای تولیدی (لزوم ثبت نام واحدهای متقاضی در سامانه بهین یاب وزارت صمت و منوط شدن اعطای اعتبار به تأیید این سامانه) انجام گیرد.